

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi A.P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w W. w sprawie o sygn.
[...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 9 kwietnia 2025 r.,

oddala skargę.

Grzegorz Pastuszko Janusz Niczyporuk Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

Pismem z 12 lutego 2025 r. A.P. (dalej: „skarżąca”) reprezentowana przez
adwokata A.C. wniosła o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed
Sądem Apelacyjnym w W. (dalej również: „Sąd Apelacyjny”) w sprawie o sygn. akt
[...] nastąpiła przewlekłość, (2) nakazanie, aby Sąd Apelacyjny niezwłocznie
wyznaczył rozprawę celem rozpoznania apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w
W. z 3 kwietnia 2023 r., [...], (3) przyznanie na rzecz skarżącej kwoty 5 000 zł
(słownie: pięć tysięcy) złotych tytułem odszkodowania za przewlekłe prowadzenie
postępowania przez Sąd Apelacyjny w W., (4) zasądzenie od Skarbu Państwa na
rzecz skarżącej zwrotu opłaty sądowej w wysokości 200 zł oraz kosztów

zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

W uzasadnieniu skargi skarżąca wyjaśniła, że 30 listopada 2021 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej W. wniósł przeciwko skarżącej akt oskarżenia o występki z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., tj. przywłaszczenie mienia wielkiej wartości w postaci dwóch nieruchomości położonych przy ul. C. w W. należących do Spółki D., której skarżąca była wyłącznym udziałowcem. Na przedmiotowych nieruchomościach postanowieniem Prokuratora Prokuratury R.W. ustanowiono zabezpieczenie majątkowe. Sąd Okręgowy w W. nadał sprawie sygn. akt [...]. Następnie 2 grudnia 2021 r. akt oskarżenia trafił do referatu Sędziego Sądu Okręgowego A.W. (dalej: „sędzia referent”). Wnioskiem z 30 sierpnia 2022 r. sędzia referent wyłączyła się od udziału w sprawie z uwagi na bliską znajomość jej syna z synem byłego udziałowca. W wyniku ponownego losowania sprawa trafiła do referatu Sędziego Sądu Okręgowego M.P., który wyznaczył termin rozprawy na odpowiednio 9, a następnie 20 marca 2023 r. Ostatecznie Sąd Okręgowy w W. 3 kwietnia 2023 r., w sprawie o sygn. akt [...] wydał wyrok. Skarżąca wyjaśniła następnie, że od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 3 kwietnia 2023 r., [...], apelację wywiódł jej obrońca oraz ona sama w imieniu własnym. Apelacja obrońcy została przyjęta i przekazana do Sądu Apelacyjnego w maju 2023 r. Następnie zarządzeniem z 12 maja 2023 r. Prezes Sądu Okręgowego w W. odmówił przyjęcia apelacji wywiezionej osobiście przez skarżącą jako pochodząca od osoby nieuprawnionej. Od powyższego zarządzenia obrońca skarżącej wniósł zażalenie, które postanowieniem Sądu Apelacyjnego z 22 czerwca 2023 r. zostało zmienione w ten sposób, że apelacja skarżącej została przyjęta, jako sporządzona przez osobę uprawnioną. W dalszej kolejności Sąd Apelacyjny nadał obu apelacjom sygn. akt [...]. W wyniku losowania sprawę przydzielono do referatu sędziemu Sądowi Apelacyjnemu A.W. Następnie 1 października 2023 r. sprawę przekazano do VIII Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego i tam nadano jej sygn. akt [...]. Następnie zarządzeniem z 14 marca 2024 r. Przewodniczący VIII Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na 24 maja 2024 r., przy czym w tym dniu Sąd ten nie otworzył przewodu sądowego, lecz odroczył rozpoznanie sprawy na 17 czerwca

2024 r. zarządzając dołączenie do akt sprawy głównej akta sprawy egzekucyjnej o sygn. akt [...] prowadzonej przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa M.G. oraz akt sprawy Sądu Rejonowego dla W. w W. (...) z adnotacją sprawa pilna. Powyższe okoliczności sprawiły, że 14 czerwca 2024 r. zarządzeniem Przewodniczącego VIII Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego sprawa skarżącej została zdjęta z wokandy, a ponadto na skutek zniesienia VIII Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego sprawa ponownie trafiła do II Wydziału Karnego tego Sądu otrzymując sygn. akt [...]. W wyniku losowania sprawę przydzielono do referatu sędziego Sądu Apelacyjnego K.C.

Odnosząc się do powyższego skarżąca wyjaśniła, że na dzień wniesienia skargi na przewlekłość postępowania nie został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej, przez co jej żądanie jest zasadne. Skarżąca podkreśliła nadto, że apelacja trzykrotnie zmieniała sygnaturę oraz pomimo wyznaczenia dwóch terminów rozpraw (24 maja 2024 r. oraz 17 czerwca 2024 r.) nie otworzono przewodu sądowego, co ostatecznie sprawiło, że od momentu wpłynięcia apelacji do jej merytorycznego rozpoznania upłynęło ponad dwadzieścia dwa miesiące.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725 z późn. zm., dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło

do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na istotę sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikulski*, J. *Szczechowicz*, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.). W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, natomiast, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Jednocześnie jednak ugruntowane jest stanowisko, że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21, oraz z 15 listopada 2022 r.,

I NSP 322/22). Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21; z 14 września 2022 r., I NSP 251/22; z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że nie naruszono w niej prawa do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że akta wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 6 maja 2023 r. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt [...], a następnie został wylosowany sędzia referent (k. 1371, k. 1372 akt sądowych). Następnie zarządzeniem z 2 października 2023 r. sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt [...] w związku z przejściem sędziego referenta do VIII Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego (k. 1385 akt sądowych). W dalszej kolejności zarządzeniem z 9 października 2023 r. sprawa została skierowana do wylosowania pozostałych członków składu orzekającego oraz wyznaczenia terminu jej rozpoznania (k. 1386 akt sądowych). Zarządzeniem z 20 maja 2024 r. zmieniono skład orzekający (k. 1390 akt sądowych). Termin rozprawy apelacyjnej został wyznaczony na 24 maja 2024 r. (k. 1389 akt sądowych). Zarządzeniem z 14 czerwca 2024 r. sprawa została zdjęta z wokandy z powodu choroby sędziego referenta (k. 1400 akt sądowych), a następnie wobec jego przejścia w stan spoczynku skierowana do ponownego przydziału (k. 1406 akt sądowych). Po wylosowaniu nowego sędziego referenta sprawa została skierowana do II Wydziału Karnego, gdzie nadano jej sygn. akt [...] (k. 1415-1416 akt sądowych).

Analiza powyższej sekwencji zdarzeń (czynności procesowych) skutkuje stwierdzeniem, że od chwili wpływu sprawy do Sądu Apelacyjnego (maj 2023 r.) do dnia wpływu skargi na przewlekłość postępowania (luty 2025 r.) upłynęło ponad 23 miesiące, natomiast nie świadczy to, że w sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania, biorąc nawet pod uwagę opisany powyżej standard orzeczniczy, w myśl którego sprawa powinna zostać skierowana przez sąd odwoławczy do rozpoznania w terminie 12 miesięcy. Uznać bowiem należy, że w rozpatrywanym przypadku, uwzględniając całokształt okoliczności sprawy, nie mamy jeszcze do czynienia z beczynnością, która skutkowałaby koniecznością uwzględnienia skargi, biorąc pod uwagę fakt obciążenia Sądu Apelacyjnego licznymi sprawami, również karnymi.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

Grzegorz Pastuszko Janusz Niczyporuk Maria Szczepaniec

[r.g.]